समयः समतिक्रान्तो भवत्सन्दर्शने मया । वनवासं गमिष्यामि समयो ह्येष नः कृतः ।
इत्युक्तो धर्म्मराजस्तु सहसा वाक्यमप्रियं । कथमित्यब्रवीद्वाचा शोकार्तः सज्जमानया ।
युधिष्ठिरो गुडाकेशं भ्राता भ्रातरमच्युतं । उवाच दीनो राजा च धनञ्जयमिदं वचः । ७७७०
प्रमाणमस्मि यदि ते मत्तः शृणु वचोऽनघ । अनुप्रवेशे यद्वीर कृतवांस्त्वं ममाप्रियं ।
सर्व्वं तदनुजानामि व्यलीकं नच मे हृदि । गुरोरनुप्रवेशो हि नोपघातो यवीयसः । यवीयसोऽनुवेशो ज्येष्ठस्य विधि
लोपकः ।
निवर्त्तस्व महाबाहो कुरुष्व वचनं मम । नहि ते धर्म्मलोपोऽस्ति नच ते धर्षणा कृता ।
॥ अर्जुन उवाच ॥ न व्याजेन चरेद्धर्म्ममिति मे भवतः श्रुतं । न सत्याद्विचलिष्यामि सत्येनायुधमालभे ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ सोऽभ्यनुज्ञाप्य राजानं वनचर्य्याय दीक्षितः । वने द्वादशवर्षाणि वासायानुजगाम ह । ७७७५
इत्यादिपर्व्वण्यर्ज्जुनवनवासपर्व्वणि अर्ज्जुनतीर्थयात्रायां त्रयोदशाधिकद्विशतोऽध्यायः ॥ २१३ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तं प्रयातं महाबाहुं कौरवाणां यशस्करं । अनुजग्मुर्म्महात्मानो ब्राह्मणा वेदपारगाः ।
वेदवेदाङ्गविद्वांसस्तथैवाध्यात्मचिन्तकाः । भैक्षाश्च भगवद्भक्ताः सूताः पौराणिकाश्च ये ।
कथकाश्चापरे राजन् श्रमणाश्च वनौकसः । दिव्याख्यानानि ये चापि पठन्ति मधुरं द्विजाः ।
एतैश्चान्यैश्च बहुभिः सहायैः पाण्डुनन्दनः । वृतः सूतकथैः प्रायान्मरुद्भिरिव वासवः ।
रमणीयानि चित्राणि वनानि च सरांसि च । सरितः सागरांश्चैव देशानपि च भारत । ७७८०
पुण्यान्यपि च तीर्थानि ददर्श भरतर्षभः । स गङ्गाद्वारमाश्रित्य निवेशमकरोत्प्रभुः ।
तत्र तस्याद्भुतं कर्म्म शृणु त्वं जनमेजय । कृतवान्यदिशुद्धात्मा पाण्डूनां प्रवरो हि सः ।
निविष्टे तत्र कौन्तेये ब्राह्मणेषु च भारत । अग्निहोत्राणि विप्रास्ते प्रादुश्चक्रुरनेकशः ।
तेषु प्रबोध्यमानेषु ज्वलितेषु हुतेषु च । कृतपुष्पोपहारेषु तीरान्तरगतेषु च ।
कृताभिषेकैर्व्विद्वद्भिर्नियतैः सत्पथेस्थितैः । शुशुभेऽतीव तद्राजन् गङ्गाद्वारं महात्मभिः । ७७८५
तथापर्य्याकुले तस्मिन्निवेशे पाण्डवर्षभः । अभिषेकाय कौन्तेयो गङ्गामवततार ह ।
तत्राभिषेकं कृत्वा स तर्पयित्वा पितामहान् । उत्तितीर्षुर्जलाद्राजन्नग्निकार्य्यचिकीर्षया ।
अपकृष्टो महाबाहुर्नागराजस्य कन्यया । अन्तर्जले महाराज उलूप्या काममानया ।
ददर्श पाण्डवस्तत्र पावकं सुसमाहितः । कौरव्यस्याथ नागस्य भवने परमार्चिते ।
तत्राग्निकार्य्यं कृतवान् कुन्तीपुत्रो धनञ्जयः । अशङ्कमानेन हुतस्तेनातुष्यद्धुताशनः । ७७९०
अग्निकार्य्यं स कृत्वा तु नागराजसुतां तदा । प्रहसन्निव कौन्तेय इदं वचनमब्रवीत् ।
किमिदं साहसं भीरु कृतवत्यसि भाविनि । कस्यायं सुभगे देशः का च त्वं कस्य चात्मजा ।
॥ उलूप्युवाच ॥ ऐरावतकुले जातः कौरव्यो नाम पन्नगः । तस्याऽस्मि दुहिता राजन् उलूपी नाम पन्नगी ।
साऽहं त्वामभिषेकार्थमवतीर्णं समुद्रगं । दृष्ट्वैव पुरुषव्याघ्र कन्दर्पेणाभिमूर्च्छिता ।
तां मामनङ्गसंतप्तां त्वत्कृते कुरुनन्दन । अनन्यां नन्दयस्वाद्य प्रदानेनात्मनोऽनघ । ७७९५